

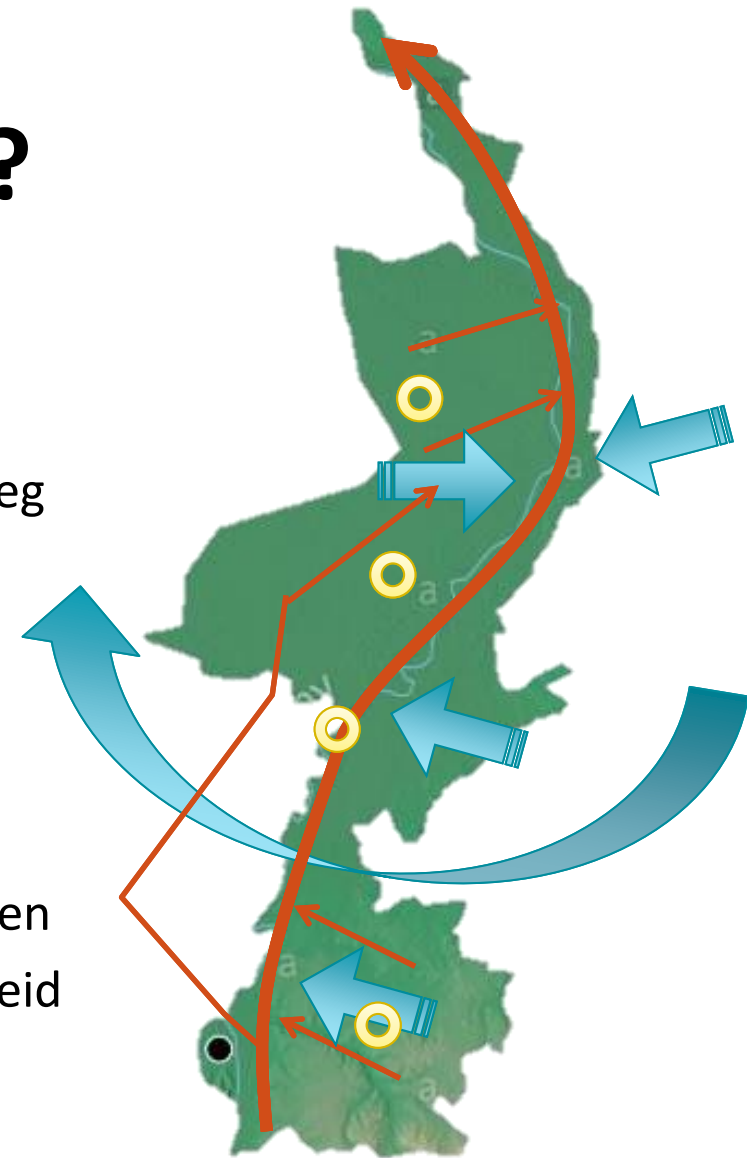
Waterstromen

Ambtelijke Klimaatadaptatietafel Limburg
17 januari 2021

Waarom waterstromen?

- Signaal vanuit diverse partijen
- Doen we de goede dingen en doen we genoeg
- Behoeftte aan feitelijke onderbouwing beschikbaarheid water
- Inzicht via waterbalans (voorbeelden andere waterbeheerders)
- Complex verhaal: behoefte om samen met anderen op te stellen
- Als bouwsteen in proces waterbeschikbaarheid en droogtestrategie
- Oproep deelname in BKaL

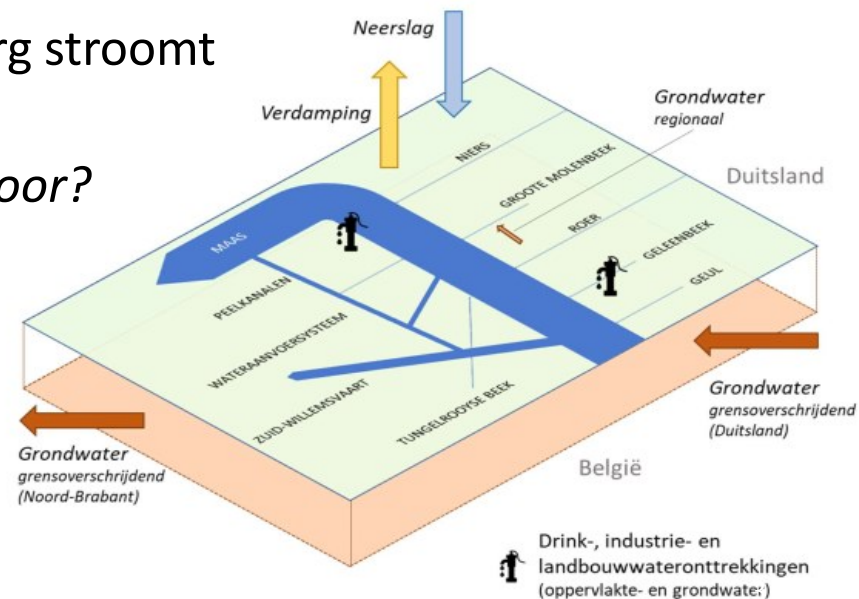

BKaL 10 december 2020

Water-gebruikende en water-beïnvloedende partijen trekken samen op
Werkgroep ingesteld: WML, WBL, RWS, PL, LLTB, RIWA-Maas, WL

Opdracht

- Feitelijke watertekorten in beeld brengen
Waar treden effecten op van watertekorten
- Analyseren hoe het water door Limburg stroomt
Hoeveel water is er in Limburg op de kritieke momenten en hoe werkt dat door?

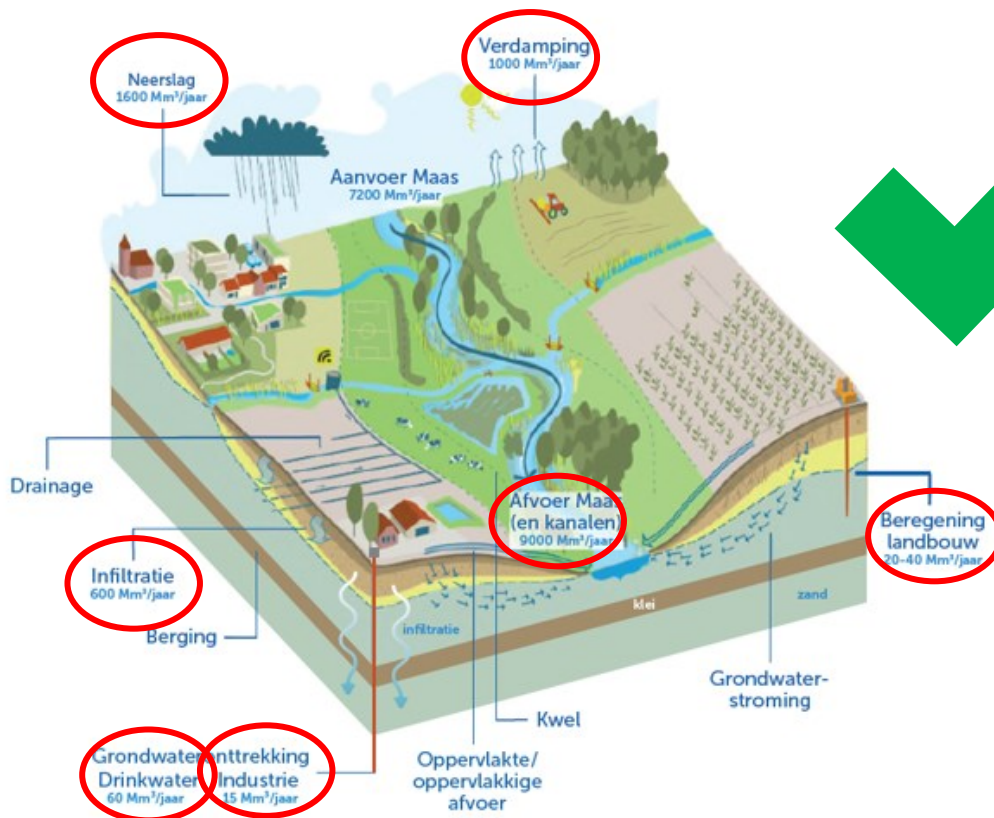

Figuur 3: Versimpelde weergave van de waterstromen in Limburg

Voortschrijdend inzicht werkgroep

- Insteek Noodzaak en Urgentie
- Vertrokken met kwantitatieve analyse (via cijfers)
- Gaandeweg tot inzicht dat (*middel*) waterbalans niet helpt
- Limburg is niet één gebied: Integrale (gedragen) kansen en maatregelen per deelgebied benoemd
- Behoefte aan alle partijen in beweging (*doel*)
- Ruimtelijk in beeld waar het misgaat en wie rol heeft (*middel*)
- Gedeeld besef samen optrekken
- Discussie in werkgroep over je schaduw heen (echte meerwaarde)
- “Onafhankelijk” advies

Waterbalans

Figuur 2 Zeer globale waterbalans voor Limburg, hoeveelheden, voor zover bekend, in miljoen m³/jaar (bewerkt figuur van STOWA) (De balans wordt samen met de waterpartijen geactualiseerd)

Waterbalans klopt altijd
Voldoende water in Limburg

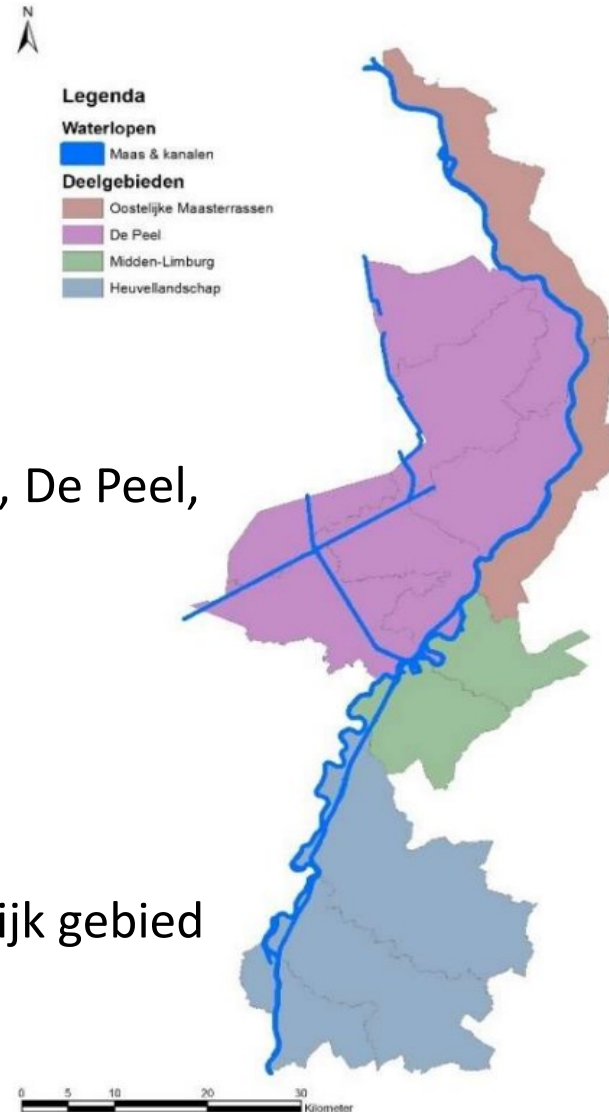
Te groot gebied
Te lange periode

Werkt alleen in kleine uniforme
stroomgebieden

Beperkte beschikbaarheid gegevens

Opzet rapport

- 5 deelgebieden:
Maas & kanalen, Oostelijk Maasterras, De Peel, Midden-Limburg, Heuvellandschap
- 2 scenario's in beeld gebracht
 - Structurele droogte
 - Extreme droogte
- Per deelgebied een factsheet
Natuur, Landbouw, Drinkwater, Stedelijk gebied
- Kansen en maatregelen

De Peel

- Tijdens structurele droogte in de Peel treden er behoorlijk verdrogende effecten op.
- Bij extreme droogte zullen de effecten zeer hevig zijn voor natuur- en landbouwgebieden. Dit uit zich voornamelijk in een sterke afname van doelrealisatie en de hevige toename van de beregeningsvraag.
- Voor het stedelijk gebied worden ook hevige droogte-effecten verwacht, maar zijn de effecten niet gekwantificeerd.
- Met name bij waterproductiebedrijf Heel zullen vaker complicaties optreden door lage Maasafvoeren en de dan slechte waterkwaliteit.
- De knelpunten zullen in de toekomst vaker voorkomen en ernstiger zijn.
- Ook nog na het nemen van de stroomgebied gerichte maatregelen (LIWA), watertekorten zijn te verwachten voor natuur, natuurbeken, stedelijke gebieden en de landbouw.

Kansen en maatregelen

In landbouwgebieden

- Peilgestuurde drainage
- Berging vragen
- Goed bodembeheer implementeren
- Gewaskeuze aanpassen aan de grondwatersituatie
- Subirrigatie (grond- en oppervlaktewater)
- Beekdalbrede aanpak

In stedelijke en natuurgebieden

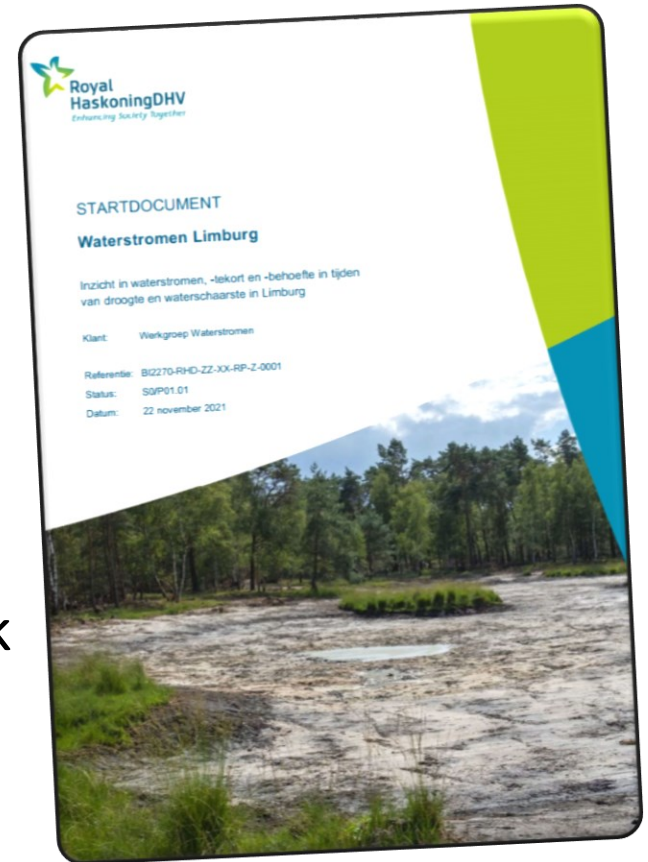
- Stedelijk: inzetten op vergroening en afkoppelen
- Beekdalbrede aanpak
- Interne maatregelen (o.a. LIWA en Nieuw Limburgs Peil) om water binnen natuurgebieden beter vast te houden
- Berging vragen
- Omvormen van naaldbos naar loofbos of een ander type vegetatie met minder verdamping en meer natuurwaarde

Belangrijkste conclusies

- In droge tijden onvoldoende water van de juiste kwaliteit op de juiste plaats op het juiste moment
- Economische en ecologische schade nu al groot
- Droogte is er en wordt naar verwachting steeds extremer
- Er komt veel op ons af, bestaande trajecten zijn niet afdoende
- Er moet meer gebeuren, actie is nu en blijvend nodig
- Pakket maatregelen uit diverse beleidsstukken:
 - (nog) niet allemaal uitgevoerd en zeker niet gebiedsdekkend
 - niet structureel genoeg omarmd en uitgevoerd door alle partijen

Startdocument

- Startdocument nov 2021
- Doel
 - Feitelijke onderbouwing
 - Urgentie en noodzaak droogteaanpak
- Document nog niet voldragen
- Keuze voor tussenstap
- Oproep aan werkgroep en AKAL
 - Aanvullen inhoud (verrijken)
 - Belang partij voor een vervolg
- Resultaat terug in BKAL > gezamenlijk vertrekpunt en intentie

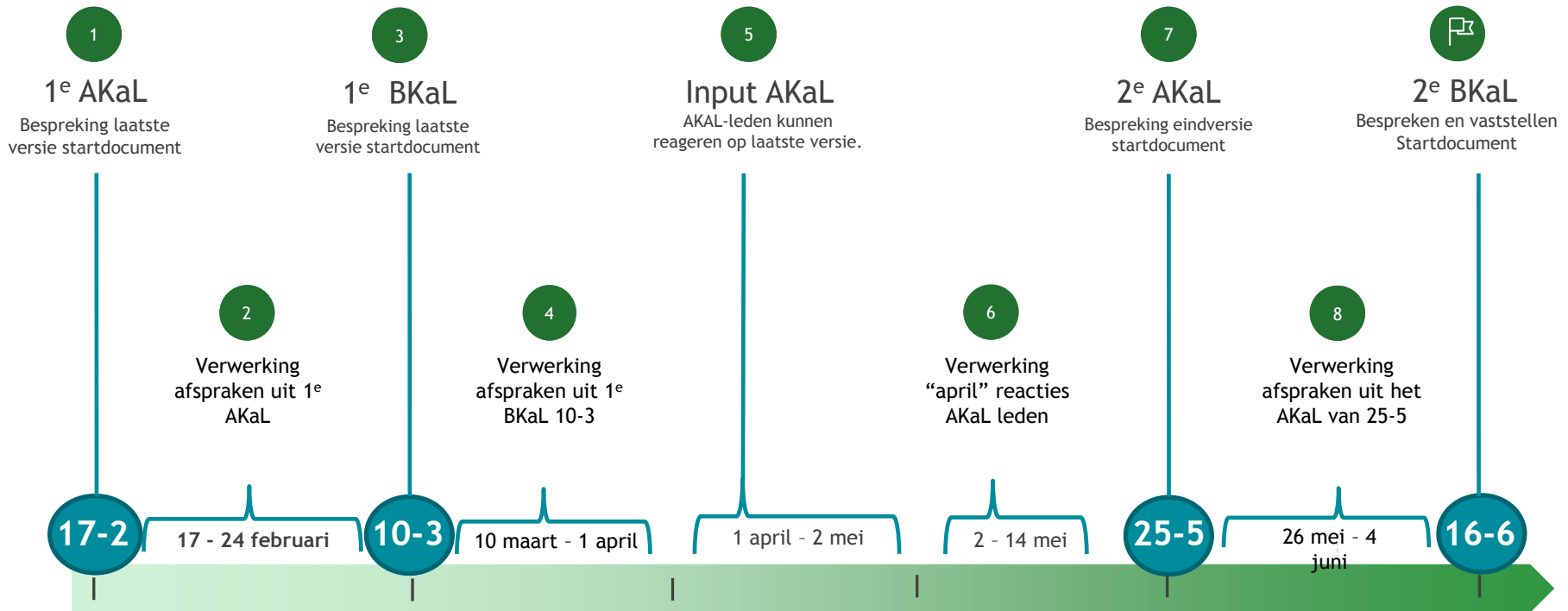
Proces verrijking

- 1: Werkgroep
Verwerkt in de versie van 21 jan 2022
Gemarkeerde tekst
- 2: AKaL
Versie 21 jan 2022
Verwerkt in een Questions & Answers

Tijdslijn

Gezamenlijke realisatie startdocument Waterstromen in Limburg

Beoogde tijdslijn in 9 stappen

Werken richting een gezamenlijke droogtestrategie

Ambtelijke Klimaatadaptatietafel Limburg
17 januari 2021

Droogte een maatschappelijk thema

1Limburg | Nieuws en sport uit Limburg

Stijging aantal natuurbranden in Limburg

In Limburg hebben er dit jaar meer natuurbranden gewoed dan vorig jaar. ... De droogte speelt vermoedelijk een grote rol bij de hevigheid van ... 2 weken geleden

1Limburg

Extra stuwen in sloten tegen droogte

Dat gebeurt onder meer door het gebruik van de boerenstuwen, die het water in sloten vasthouden. In Noord- en Midden-Limburg staan er ... 28 feb. 2021

1Limburg

WML: Gebruik zo weinig mogelijk drinkwater

WML voorziet in Limburg 500.000 huishoudens en zo'n 15.000 bedrijven van water. Volg nieuws over. WATERDRINKWATERWMLDROOGTE ... 8 aug. 2020

Het Financieele Dagblad

'Niet het klimaat, maar wij zelf veroorzaken droogte'

In Limburg pakken waterschap, gemeenten en tuinders het al wat grootser aan. Bijvoorbeeld door deze winter honderden boerenstuwen te ... 5 dagen geleden

Weer

Een nieuwe droogte staat alweer in de steigers

... in Brabant, Limburg of Gelderland de natuur in gaat en plaatselijk bekend is, heeft er nauwelijks tijd voor nodig om de sporen van de droogte ... 6 dagen geleden

1Limburg

Droogte: lopend van Nederland naar België door de Maas

Daardoor blijft er nog maar weinig water over voor de Grensmaas tussen ... zijn er geen grote knelpunten voor de scheepvaart in Limburg. 5 aug. 2020

1Limburg | Nieuws en sport uit Limburg

Droogte in Limburg wordt steeds nijpender

Het Waterschap Limburg maakt zich steeds meer zorgen over de droogte in onze provincie. Sinds half maart is er nauwelijks regen gevallen en ... 16 mei 2020

- Gestart met in kaart brengen waterstromen
- Afspraken achterban over klimaatbestendige maatregelen

provincie limburg

- Analyse waterbeschikbaarheid Provincie Limburg
- LIWA maatregelen beperken droogteschade landbouw
- KLIMAP

Gemeenten

- Stresstesten klimaatadaptatie (wateroverlast)
- Afkoppelen

- Limburgse Integrale Watersysteem Analyse
- Droogtestrategie
- Droogte-opgave
- DHZ-maatregelen
- KLIMAP

- Pakket zoetwatermaatregelen hoofdwatersysteem Zuid-NL
- Waterretentie Maas, sluzen Julianakanaal
 - Duitsland > Roer
 - België > Maas
- Waterbeschikbaarheid laagwater
- Klimaatbestendige netwerken

- Gestart met modelstudie (Deltares) naar waterbalans stroomgebied Maas
- Contacten gelegd met Internationale Maascommissie
- Klimaataanpak WML

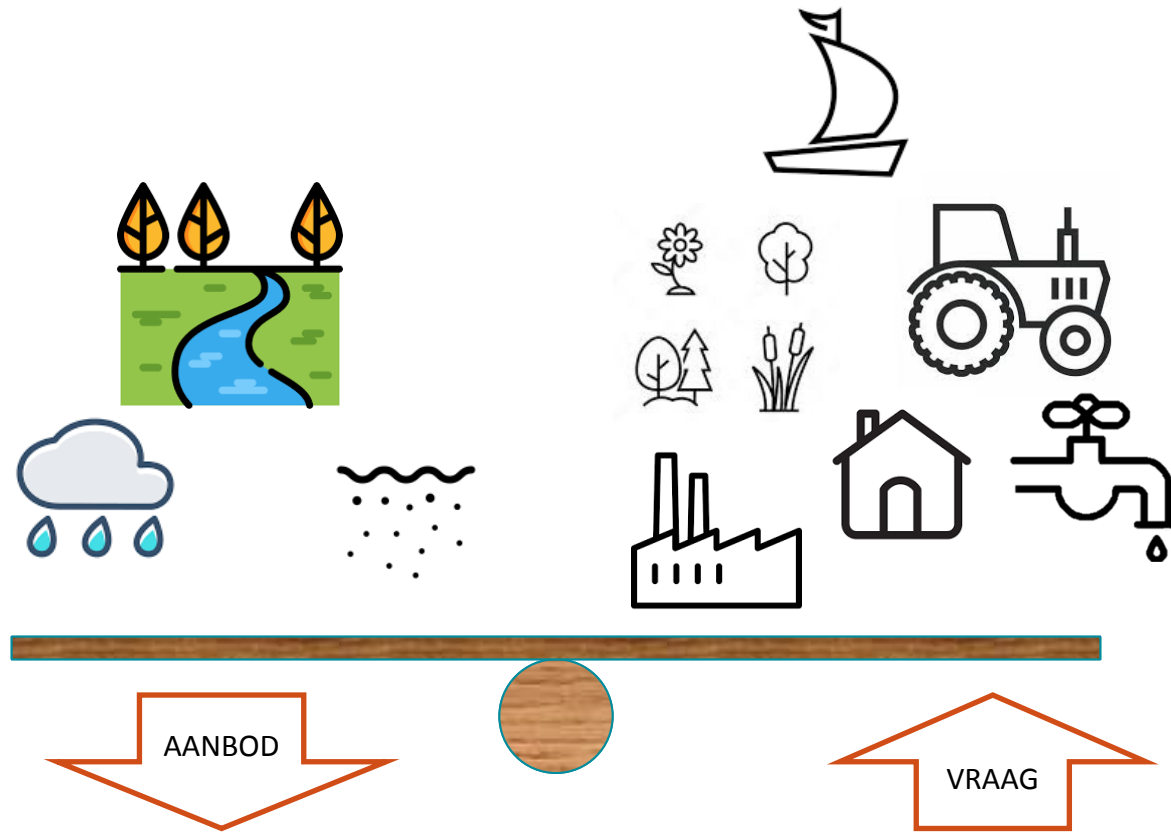
- Maatregelen in natuurterreinen

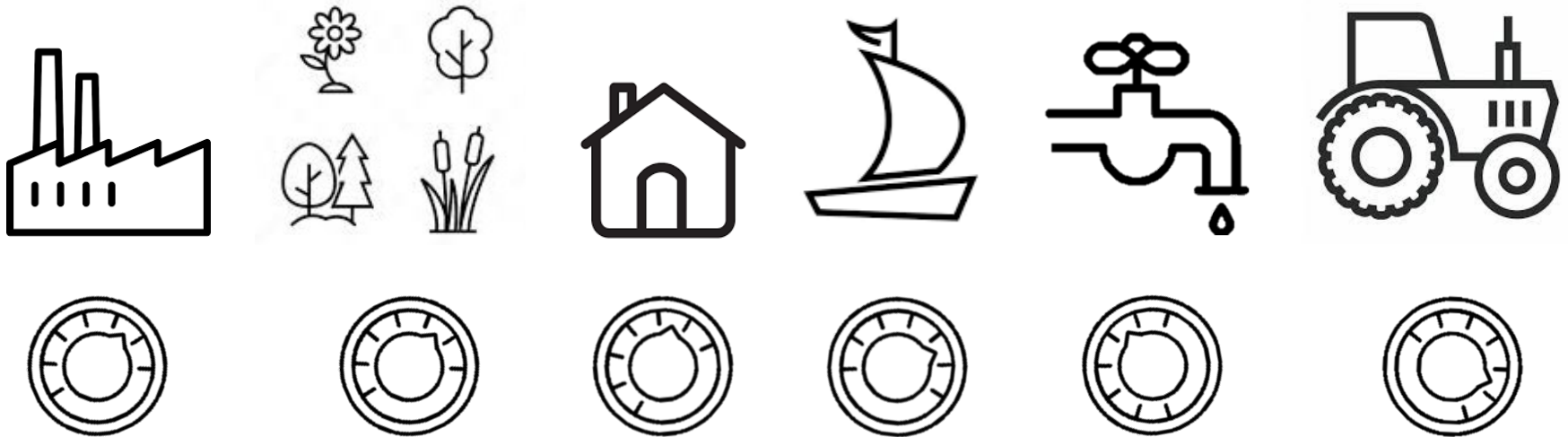
- Klimaatbestendige bedrijventerreinen

De balans?

Gezamenlijke opgave, ieder een deel

Lange termijn 2050: Een klimaatbestendig en waterrobuust Nederland

- Vanuit oogpunt droogte: Is er genoeg water (moment en plaats)?
- Wat zijn de keuzes die we moeten maken?
- Welke maatregelen moeten we nemen?
- Welk proces hoort daarbij?
- Wie doet wat?

Samen optrekken met overheden, sectoren en belanghebbenden vanuit een gedeelde noodzaak en urgentie. Feitelijk maken discussie.

Droogtestrategie als samenbindend middel in samenwerking met waterpartners.

- Het is niet vrijblijvend
- Iedereen draagt bij (verder kijken dan watersysteem alleen)

Lange termijn -> droogtestrategie

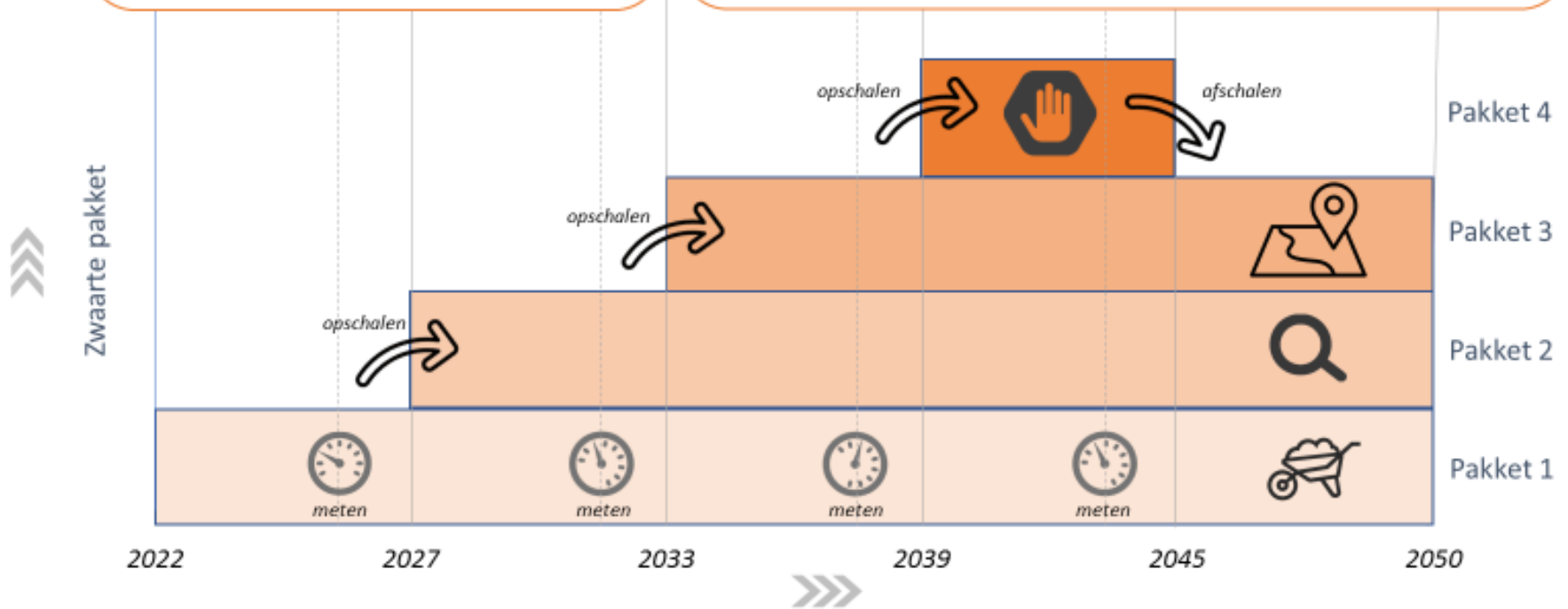
- Cyclisch volgen en sturen (aanpak Deltaprogramma)
- Adaptieve aanpak:
Stel tussendoelen en formuleer indicatoren om te bepalen of we op koers zijn/blijven
- Formuleer samen maatregelen
- Bundel maatregelen tot stapelbare maatregelpakketten waarin alle partijen bijdragen
- Werk in scenario's, maak ook scenario's voor situatie dat we zwaardere middelen moeten inzetten.

- Droogte kun je niet sectoraal aanpakken
- Combinaties met andere beleidssporen, bv stikstofaanpak
- Altijd samenhang met wateroverlast en -kwaliteit
- Denken vanuit systeemwerking essentieel

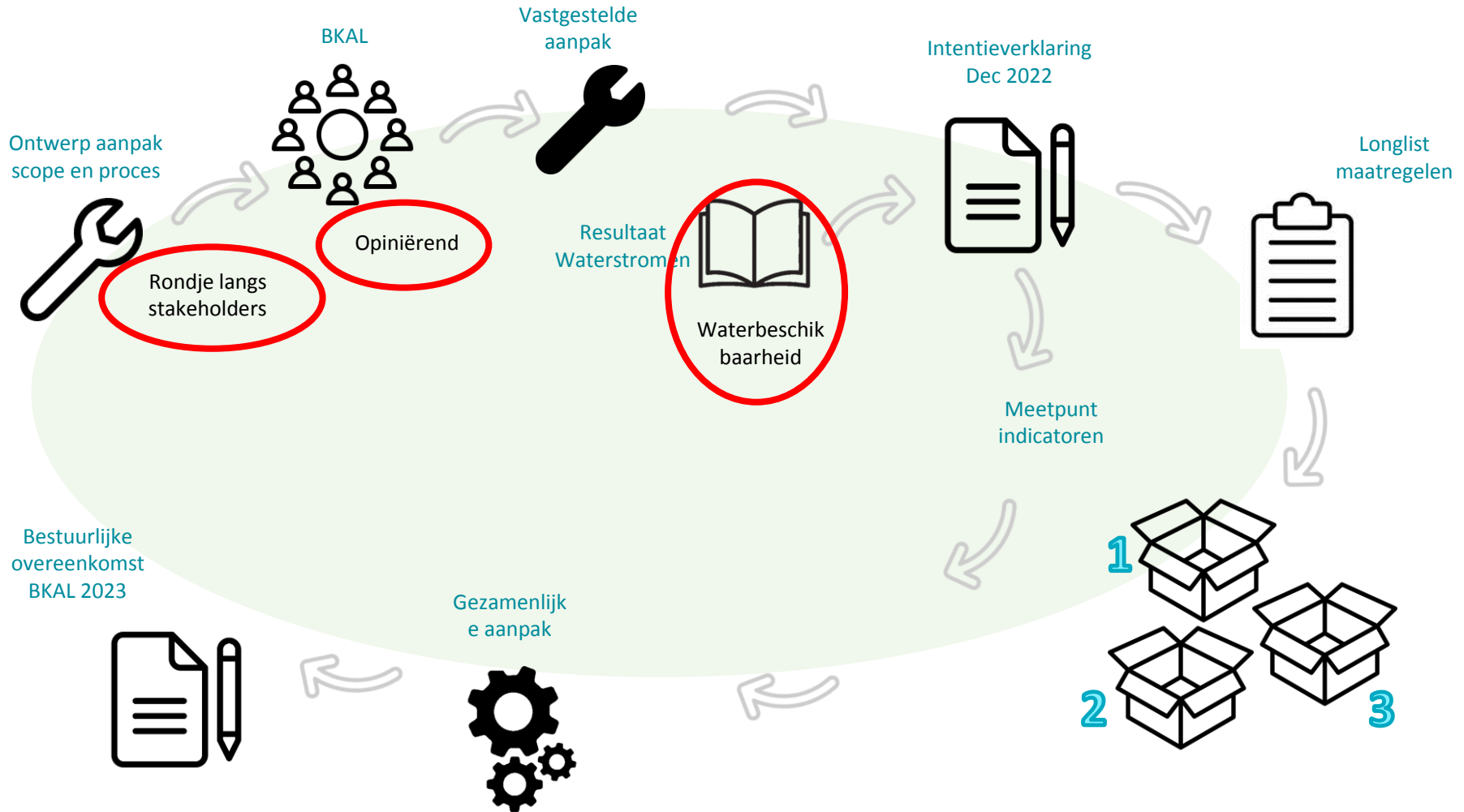
Eerste aanzet spelregels/pakketten

- 6 jaarlijkse cyclus
- Jaar 4, resultaten meten vs ontwikkeling
- Besluit opschaling, afschaling, gelijk
- Pakketten vooraf invullen
- Evenwichtig en voor alle gebruikers een opgave
- Commitment voor aanpak en uitwerking
- Ruimte voor innovatie
- Ruimte voor omruilen mits effect gelijk of groter

- **Pakket 1** wat we nu doen en gaan uitrollen
beekdalbreed, afkoppelen, subirrigatie, ...
- **Pakket 2** grenzen opzoeken
peilen nog kritischer, nog meer afkoppelen, ...
- **Pakket 3** meer ruimtelijke maatregelen
niet meer faciliteren laaggelegen landbouwgrond en bepaalde natuur, ...
- **Pakket 4** beperkingen, verboden & geboden
....

Hoofdlijn procesaanpak

Vooruitblik

- Boodschap Waterstromen **Noodzaak** en **Urgentie!**
- BKaL; "Samen verder met droogtestrategie"
- Verweven met proces Waterschikbaarheid
- Volgende mijlpaal: Vastgestelde aanpak
- Intentieverklaring eind 2022